EBÛ CA’FER NEHHÂS

Tefsîr, hadîs ve edebiyat âlimi. Ebû Ca’fer künyesi olup, asıl ismi, Ahmed bin Muhammed bin Yunus’tur. Kendisine Muradî, Mısrî ve Nahvî nisbet edilmiş, Nehhâs lakabıyla tanınmıştır. Mısır’da doğdu. 338 (m. 950) yılında, bir bedevînin yanlışlıkla Nil nehrine itmesi neticesi, boğularak vefât etti.

İlim tahsili için, çeşitli memleketlere seyahatlar yaptı. Belirli bir ilmî dereceye geldikten sonra Irak’a gitti. Ebû İshâk Zeccâc, Ali bin Süleymân Ahfes, Sibeveyh, İbn-i Enbarî ve Niftaveyh’ten nahiv ilmini aldı. Ubeydullah bin İbrâhîm Bağdadî, Hasen bin Guleyb, Ömer bin İsmail, Ebü’l-Kâsım Abdullah Begâvî, Hasen bin Ömer bin Ebi’l-Ahvâs’tan ilim tahsil etti. Irak’tan döndükten sonra, Mısır’da; Ebû Ca’fer

Ahmed bin Muhammed Tahâvî, Nesâî, Bekr bin Sehl-i Dimyatî'den ilim öğrendi. Bu âlimlerden birçoğundan hadîs-i şerîf rivâyet etti. Kırâat ilmini: Ebû Hasen bin Senbûz, Ebû Bekr-i Dacûnî ve Ebû Bekr bin Yûsuf tan aldı. İbn-i Haddâd eş-Şâfiî'nin Cum'a geceleri, fıkhî mes'elelerin nahiv yönüyle izahlarını yaptığı meclisini hiç kaçırmazdı. İlmiyle hiç gurûrlanmaz, fakîhlerden ve ilim erbâbından sorar öğrenir ve kendi eserleri üzerinde onlarla tartışırdı. Dünyaya ehemmiyet vermezdi. Ömrünü, ilim tahsili ve ibadetle geçirdi. Zamanındaki ilim tahsiliyle uğraşanların birçoğu, onun ilminden istifâde etti. Din ve âlet (yardımcı) ilimlerde yazmış olduğu pek kıymetli eserler ve yetiştirdiği mümtaz talebelerle dinin doğru öğrenilmesi ve öğretilmesine gayret sarf etti.

Kaynaklarda, talebelerinin çok olduğu bildirilmekte ise de, bunların kimler olduğu açıklanmamaktadır. Tefsîr ve edebiyat üzerine yazmış olduğu elliden fazla eserden ba'zıları şunlardır:

Tefsîr-ül-Kur'ân, Kitâb-i i'râb-il-Kur'ân, el-Kâfî fî ilm-il-arabiyye, el-Mukni', Şerh-i Muâllakat, Şerh-i Mufaddaliyât, Şerh-i ebyât-il-kitâb, Kitâb-ül-envâ, Kitab-ü tesîr-ü esmâu'llahü azze ve celle, Edeb-ül-küttâb, Edeb-ül-mülûk, Nâsih ve mensûh (Mısır-1323) Kitâb-ül-meânî, Tabakât-üş-şuâra.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Miftâh-üs-se'âde cild-2, sh. 82

2) Tabakât-ül-müfessirîn cild-1, sh. 67

3) Vefeyât-ül-a'yân cild-1, sh. 99

4) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 346

5) Mu'cem-ül-müellifîn cild-2, sh. 82

6) El-A'lâm cild-1, sh. 208

7) El-Bidâye ve'n-nihâye cild-11, sh. 222